



**Ka Moku‘āina o Hawai‘i
Ke Ke‘ena Ho‘ona‘auao**

**Ka Palapala Ho‘oku‘u No Ka Pa‘i ‘Ana i
ka Leo/Wikiō -Ma‘amau**

‘Oī aku ka mana o kēia palapala ma mua o nā palapala ho‘oku‘u ‘o Ka ‘Ae ‘Ana o Ka Haumāna e Pa‘i Leo/Wikiō, a me ka palapala Ho‘olaupa‘i Houo Ka Hana a me Ka Pa‘i/Ho‘opa‘a leo ‘Ana o Nā Haumāna.

I ike ‘oe: ‘A‘ole i ‘ae ‘ia kēia palapala no ka ho‘okumu ‘ana a me ka hana ‘ana o nā mea i pa‘i ‘ia e nā haumāna no ka noi‘i, pēlā pū me nā koina kulanui. No ka ho‘ākāka ‘ana i nā mea, e e‘e ma luna o ka paena pūnaewe: <http://bit.ly/HIDOEdata-research>.

I mea e ho‘opalekana ai i ko ka haumāna kuleana no ka ho‘omalū e like me ka mea i ‘ōlelo ‘ia ma ke Kuleana Ho‘ona‘auao ‘Ohana a me ke Kānāwai Ho‘omalū (KHOKH) a me ke Kānāwai Ho‘omalū Haumāna (KHH), ke noi nei i nā mākuā/makua hānai, a me nā haumāna kūpono (nā haumāna i piha nā makahiki he 18 a ‘oi) e hā‘awi mai i Ko Hawai‘i Ke‘ena Ho‘ona‘auao (KHKH) a e ‘ae e haku a ho‘ohana paha i ka mea o ko ka haumāna inoa, leo, a me ke ki‘i a kekahi mea i kohu like ‘ia paha me kā ka haumāna ha‘awina i pa‘i maoli ‘ia a i ‘ole i pa‘i ‘ia ma ka pūnaewe no ke kumu i wehewehe ‘ia i loko o kēia palapala.

Ke hā‘awi aku nei au i ko‘u ‘āpono i KHKH nāna e haku a e ho‘ohana paha i ua mau ki‘i nei i wehewehe ‘ia ma luna a‘e o ka‘u keiki (inā ‘o ‘oe ka makua/makua hānai paha)/ia‘u (inā he haumāna kūpono) a i ‘ole kekahi hana a ka haumāna - nā pa‘i wikiō a leo paha, nā ki‘i - no kēia mau hana ho‘ona‘auao:

- Ka ho‘opa‘i ‘ana ma luna o ko KHKH paena pūnaewe, nā paena pūnaewe ho‘okipa, a i ‘ole kekahi mau paena hou a‘e ma ka pūnaewe
- Kā KHKH ho‘omohala ha‘awina ‘ana, a me ka loiloi ‘ana aku
- Ka ho‘oma‘ama‘a ‘ana me kā KHKH mau kula no nā papahana ho‘omākaukau kumu
- Ke komo pū ‘ana i nā papa pūnaewe a i ‘ole kekahi mau papahana kula hou a‘e.

Maopopo ia‘u, aia nō i loko o ka ho‘olaha ‘ana i kēia mau mea ma ke ‘ano he pepa maoli, ma ka pūnaewe, ma ka nūhou pūnaewe, ma ka ho‘olaha laulā, a me ka ho‘olaha haiki, a i ‘ole ma ka pahu ho‘olele ki‘i i loko a i waho o ka Moku‘āina o Hawai‘i.

Maopopo ia‘u, ‘a‘ole e uku ‘ia ana, ma ke kālā a i ‘ole kekahi mea ‘ē a‘e, e KHKH no ka ho‘ohana ‘ia ‘ana o kēia mau mea i pa‘i ‘ia, no ka ho‘olaha mua ‘ana a i ‘ole ka ho‘olaha hou ‘ana.

Maopopo ia‘u, ma loko a‘e o ka ‘ae ‘ana e ho‘olaha, aia nō he kānalua no ka ho‘olaha ‘ana i ka ‘ike pili kino i ho‘omalū ‘ia. Ke ho‘oku‘u aku nei au iā KHKH no nā kuleana a i ‘ole paha no ka haku ‘ana a i ‘ole ka ho‘ohana ‘ia ‘ana o kēia mau mea.

Maopopo ia‘u, hiki nō ia‘u ke hemo aku i ka‘u ‘ae ‘ana i ka wā kūpono i ko‘u mana‘o, a ‘a‘ohe ho‘opi‘i ma ka ho‘ouna ‘ana i kekahi ‘ōlelo i palapala ‘ia i kā ka‘u keiki/ka‘u kula. Maopopo ia‘u, ma ka huki ‘ana aku i ka ‘ae, ‘a‘ole e pilikia ana kā ka‘u keiki/ka‘u kulanā ma ke kula, a ‘a‘ole pilikia ana nā mea i pa‘i ‘ia a hana ‘ia i kēlā mea i pa‘i ‘ē ‘ia.

‘Ae. ‘A‘ole. Ua ‘ae au i ke KHKH e ho‘ohana a i ‘ole haku i mau mea o ko (ko‘u) ka‘u keiki inoa, leo, helehena a i ‘ole ki‘i paha o kā ka‘u keiki/ka‘u hana no ka ho‘ohana ‘ia ‘ana no ka ho‘ona‘auao wale nō me ke kālā ‘ole no nā kumu i wehewehe ‘ia ma luna a‘e.

Ua kūpono nō kēia palapala no ka haumāna, ‘oiai ‘o ia e hele aku ana i kekahi o nā kula i helu papa ‘ia ma lalo nei, a ‘a‘ole paha kūpono inā hō‘ole mai ka makua a i ‘ole ka haumāna kūpono, a i ‘ole paha ua ha‘alele ka haumāna i kekahi o nā kula i helu ‘ia ma lalo, a i ‘ole paha ua ho‘oponopono ‘ia ua palapala nei ‘o Ka Palapala Ho‘oku‘u No ka Pa‘i ‘Ana i ka Leo/Wikiō (RS 21-0480). Ma o ka pūlima ‘ana i kēia palapala, ke ‘ae aku nei au i nā ‘ōlelo i pa‘i ‘ia ma kēia palapala, hō‘ole ho‘i au inā kākau au i ka pahu “‘a‘ole”.

Ko ka Haumāna Inoa (E kākau)

Ka Inoa o ka Makua/Makua Hānai/Haumāna kūpono (E Kākau)

Ke Kula

Ka Pūlima

Ka Helu Wahi Kauhale

Ke Kūlanakauhale, Moku‘āina, Helu ‘Āina

Ka Lā

Ka Palapala Ho'oku'u no Ka Puka 'Ana/Leo/Wikiō - Ma'amau (RS 21-0480)

Ma o ka hā'awi 'ana i kou 'ae 'ana i Ko Hawai'i Ke'ena Ho'ona'auao (KHKH), hiki ke ho'ohana 'ia ko ka haumāna inoa a me ka pa'i ki'i, ke ki'i, ka wikiō, a me/a i 'ole ka leo i ka pa'i 'ana no ke kula ma ka palapala a me nā mea i pa'i maoli 'ia, a i 'ole ma ka pūnaewehele paha.

Eia kekahi mau la'ana o KHKH- a i 'ole nā mea i pa'i 'ia i pili i ke kula, a 'oi a'e a emi mai paha:

- Kekahi Papa Kuhikuhi Hana Keaka, e hō'ike ana i ka hāme'e o ka haumāna ma loko o kekahi hana keaka
- Ka inoa a me ke ki'i ma loko o ka puke ho'ohali'a makahiki
- Ka Papa Laehano a i 'ole kekahi papa helu ho'ohanohano 'ē a'e a me nā papahana
- Ka palapala 'aha hemo kula a me ka ho'olaha 'aha hemo kula
- Nā papa kuhikuhi a me nā palapala hana ha'uiki, e like me ka hākōkō, e hō'ike 'ia ana nā paona a me nā kapua'i o nā 'ālapa.
- Nā nūpepa kula
- Nā ho'opa'a leo a me nā ho'opa'a wikiō o nā hanana pōina 'ole, e like me ka 'aha hemo kula a me ka Lā Mei a me nā papahana lā nui 'ē a'e a i 'ole kekahi mau papahana a ke kula.
- Ko ka haumāna ki'i no ka hana 'ana ma lumi papa, ke kumu, ke kula, a me KHKH
- Nā papahana, a me nā hanana i 'ike 'ia (e like me ka holo 'ana no ka 'aha'ōlelo haumāna, alo ali'i no ka 'aha hulahula, a pēlā wale aku)
- Nā hui 'akolu a i 'ole kekahi hui i komo pū (e like me kā ka Hui Liona ho'okūkū, ke ki'i a nā haumāna, nā mea i pa'i 'ia no ke kūkala nūhou o kēlā hanana/papahana, a pēlā wale aku.)

Hiki paha i nā haumāna kumu e komo ana i kekahi kula a'o kumu a me nā limahana i loko o nā papa ho'onui 'ike ma loko o KHKH ke 'ike i kā ka haumāna hana a me/ a i 'ole kekahi mau mea i pa'i 'ia e ka haumāna ma loko o ko lākou lā a'o 'ana.

Ma o ke kaha 'ana aku i ka pahu "'ae" a me ka pūlima pū 'ana i *Ka Palapala Ho'oku'u No ka Pa'i 'Ana i ka Leo/Wikiō (RS 21-0480)*, 'ae loa aku nā mākua, mākua hānai, a me nā haumāna kūpono i ka hā'awi wale aku i ka 'āpono no nā hana a pau a ke KHKH no nā hana ho'ona'auao a no ke kālā 'ole, a 'a'ole hiki iā lākou (mākua mā) ke koho i nā hana kiko'i.

Ma o ke kaha 'ana i ka pahu "'A'ole" a me ka pūlima 'ana i *Ka Palapala Ho'oku'u No ka Pa'i 'Ana i ka Leo/Wikiō (RS 21-0480)*, 'a'ole e pa'i ana a i 'ole hō'ike'ike ana ke kula a i 'ole KHKH i kā ka haumāna ki'i, nā inoa, kā lākou hana kula, i nā hana a pau a mau mea hou aku paha, a nā kumu a me nā hana i helu papa 'ia ma ka 'ao'ao mua a me ka 'ao'ao hope o kēia palapala nei.

Kūpono kēia palapala no ka haumāna 'oiai 'o ia e hele ana i kekahi kula i helu papa 'ia ma kēia palapala, a me kahi i hā'awi 'ia ai ua palapala nei, ua kāpae 'ia na'e, inā hō'ole maila ka makua/haumāna paha a i 'ole ia, ua ho'oponopono 'ia ka *Palapala Ho'oku'u No ka Pa'i 'Ana i ka Leo/Wikiō (RS 21-0480)*.